

На основу члана 15, а у вези са чланом 36. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на седници од 16. децембра 2008. године донео је

О Д Л У К У
о изменама и допунама Одлуке о утврђивању Методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса

(Одлука је објављена у "Службеном гласнику РС", бр. 116/2008 од 22.12.2008. године)

1. У Одлуци о утврђивању Методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, бр. 68/06, 1/07 и 100/08), у Методологији за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса, у поглављу III. ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ, после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„При израчунавању према формулама у овој методологији, све вредности које се изражавају у процентима се деле са 100“.

2. У поглављу IV. ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНО ОДОБРЕНОГ ПРИХОДА после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Оцена оправданости трошкова се врши према природи конкретног трошка сагледавањем његове сврсисходности, провером количина и цене којом је изазван конкретан трошак, упоредном анализом трошкова енергетског субјекта заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду и трошковима енергетских субјеката који обављају исту енергетску делатност у земљи и окружењу (*benchmarking*).“

3. Одељак IV. 1. **Заједнички трошкови, средства и остали приходи** мења се и гласи:

„IV. 1. **Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи**

Заједничким оперативним трошковима се сматрају оперативни трошкови настали ради омогућавања функционисања енергетског субјекта који обавља две или више енергетских делатности или који поред енергетске обавља и неку другу делатност, а који не могу бити директно везани ни за једно конкретно место трошка.

Заједничким средствима се сматрају средства енергетског субјекта која су неопходна за функционисање енергетског субјекта који обавља две или више енергетских делатности или који поред енергетске обавља и неку другу делатност, а која се не могу директно алоцирати на поједине делатности (нематеријална улагања осим goodwill-а, некретнине, постројења и опрема).

Заједничким трошковима амортизације се сматрају трошкови амортизације заједничких средстава настали ради омогућавања функционисања енергетског субјекта који обавља две или више енергетских делатности или који поред енергетске обавља и неку другу делатност, а који не могу бити директно везани ни за једно конкретно место трошка.

Заједничким осталим приходима се сматрају остали приходи остварени ангажовањем заједничких средстава енергетског субјекта који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи се распоређују на енергетску делатност за коју се утврђује максимално одобрени приход, у складу са овом методологијом (транспорт природног гаса, односно управљање транспортним системом за природни гас) и на друге енергетске и остале делатности, на основу транспарентних правила (кључева) утврђених у складу са рачуноводственим стандардима и објективним критеријумима.“

4. У одељку IV. 2. **Транспорт природног гаса**, уводни део мења се и гласи:

„Обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања делатности транспорта природног гаса врши се применом следеће формуле:

$$\text{МОП}_t = \text{ОТ}_t + \text{А}_t + \text{ППЦК} * \text{РС}_t - \text{ОП}_t + \text{КЕ}_t$$

где су:

- т – регулаторни период,,
- МОП_т – максимално одобрени приход по основу обављања делатности транспорта природног гаса у периоду т (у динарима),
- ОТ_т – оперативни трошкови у периоду т (у динарима),
- А_т – трошкови амортизације у периоду т (у динарима),
- ППЦК – стопа повраћаја на регулисана средства (у %),
- РС_т – регулисана средства у периоду т (у динарима),
- ОП_т – остали приходи у периоду т (у динарима),
- КЕ_т – корекциони елемент у периоду т (у динарима).

Усклађени максимално одобрени приход енергетског субјекта по основу обављања делатности транспорта природног гаса код кога је степен искоришћености система за транспорт природног гаса мањи од 35%, обрачунава се према формули:

$$\text{МОПут} = \text{МОПт} * (2,28 * \text{СИТСт} + 0,20)$$

где су:

- МОП_{ут} – усклађени максимално одобрени приход по основу обављања делатности транспорта природног гаса у периоду т (у динарима),
- СИТС_т – степен искоришћености капацитета транспортног система енергетског субјекта на почетку регулаторног периода, који се израчунава на основу формуле:

$$\text{СИТС}_t = \text{ИКТ}_t / (\text{ПКТ}_t - \text{УКТР}_t)$$

где су:

ИКТ_т – искоришћени капацитет транспортног гасовода на почетку регулаторног периода (у m³/h),
ПКТ_т – пројектовани капацитет транспортног гасовода (у складу са подацима на основу којих су издате лиценце) (у m³/h),
УКТР_т - уговорени капацитет транзита за регулаторни период (у m³/h).
Искоришћени капацитет транспортног гасовода на почетку регулаторног периода се израчунава према формули:

$$\text{ИКТ}_t = \text{МДП}(t-1) / 24, (\text{m}^3/\text{h})$$

где је:

МДП(т-1) – збир максималних дневних потрошњи у месецу максималне потрошње на транспортном систему у години која је претходила регулаторном периоду, свих корисника система које се мере и максималних изведених дневних потрошњи природног гаса оних корисника система код којих не постоји могућност дневног читавања, на свим местима испоруке са транспортног система, изузев транзита (у m³/дан/месец). Максимална изведена дневна потрошња природног гаса оних корисника система код којих не постоји могућност дневног читавања се рачуна на основу месечне потрошње у месецу максималне потрошње у години која је претходила регулаторном периоду на датом месту испоруке, сведене на дан и увећане за 20%, заокружене на цео број.

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта који обавља делатност транспорта природног гаса утврђују се на основу података о планираним количинама за транспорт природног гаса из Енергетског биланса Републике Србије, односно на основу података који служе за његово доношење.“

У пододељку IV. 2.1. *Оперативни трошкови*, у ставу 1. на крају тачке 3) брише се реч: „и“ и додаје нова тачка 4) која гласи:

„4) део резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених, а који се исплаћују у регулаторном периоду,“

Досадашња тачка 4) постаје тачка 5).

У ставу 2. алинеја 3. речи: „у износу од 1%“ замењују се речима: „у износу од 1,25%“.

Став 3. брише се.

У пододељку IV. 2.2. *Трошкови амортизације* став 2. мења се и гласи:

„Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава на почетку регулаторног периода и трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.“

У пододељку IV. 2.3. *Регулисана средства*, став 1. алинеја 2. реч: „вредност“ замењује се речима: „нето вредност“.

У ставу 2. алинеја 3. мења се и гласи:

„- усклађености улагања са годишњим програмом, односно планом пословања и планом развоја енергетског субјекта.“

Ставови 5.и 6. мењају се и гласе:

„Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода обрачунава се према следећој формули:

$$пРС_{т} = пНВС_{т} - пСБН_{т} - пНСУП_{т},$$

где су:

- пНВС_т – нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина постројења и опреме на почетку регулаторног периода (у динарима),
- пСБН_т – нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку регулаторног периода (у динарима),
- пНСУП_т – нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих на почетку регулаторног периода, а која неће бити активирана у регулаторном периоду или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима).

Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода обрачунава се према следећој формули:

$$кРС_{т} = пРС_{т} - АРС_{т} + \Delta СУП_{т} - НОПС_{т} - \Delta СБН_{т} - \Delta НСУП_{т}$$

где су:

- АРС_т – трошкови амортизације регулисаних средстава који не укључују трошкове амортизације средстава прибављених без накнаде у периоду т који се обрачунавају на начин дефинисан овом методологијом (у динарима),
- $\Delta СУП_{т}$ – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих у периоду т, увећана за нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих на почетку регулаторног периода, а која ће бити активирана у периоду т (у динарима),
- НОПС_т – нето вредност средстава која су отуђена и/или трајно повучена из употребе у периоду т (у динарима),
- $\Delta СБН_{т}$ – промена вредности средстава прибављених без накнаде у периоду т (у динарима),
- $\Delta НСУП_{т}$ – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих која неће бити активирана у периоду т или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима)“.

Поделеџци IV. 2.4, *Стопа повраћаја на регулисана средства*, IV. 2.5. *Остали приходи* и IV. 2.6. *Корекциони елемент*, мењају се и гласе:

„ IV. 2.4. *Стопа повраћаја на регулисана средства*

Стопа повраћаја на регулисана средства утврђује се као пондерисана просечна реална цена капитала енергетског субјекта који обавља енергетску делатност транспорта природног гаса.

Пондерисана просечна реална цена капитала је пондерисани просек стопе повраћаја на сопствени капитал и пондерисане просечне стопе повраћаја на позајмљени капитал, према

пондерима од 40% за сопствени капитал и 60% за позајмљени капитал и обрачунава се пре опорезивања према следећој формули:

$$\text{ППЦК} = (\text{СК} * \text{ЦСК}) / (1 - \text{СП}) + \text{ПК} * \text{ЦПК},$$

при чему је $\text{СК} + \text{ПК} = 1$

где су:

- ППЦК – стопа повраћаја на регулисана средства (у %),
- СК – учешће сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава (у %),
- ЦСК – реална цена сопственог капитала после опорезивања (у %),
- СП – стопа пореза на добит према важећим законским прописима (у %),
- ПК – учешће позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава (у %),
- ЦПК – пондерисана просечна реална цена позајмљеног капитала (у %).

Реална цена сопственог капитала после опорезивања треба да одражава специфични ризик предузећа, ризик земље и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту у регулаторном периоду.

Позајмљени капитал у смислу овог пододељка представља збир дугорочних обавеза и краткорочних финансијских обавеза којима се финансирају регулисана средства.

Реална цена позајмљеног капитала се рачуна као пондерисана просечна реална каматна стопа на укупно позајмљена средства, при чему се као пондери узимају учешћа позајмљених средстава у укупно позајмљеним средствима. Реална цена позајмљеног капитала се признаје до нивоа цене обазриво и рационално позајмљених средстава.

IV. 2.5. *Остали приходи*

Остали приходи, изузев прихода оствареног по основу коришћења система, су приходи остварени ангажовањем средстава намењених обављању делатности транспорта природног гаса, као што су: приходи остварени од транзита, приходи од активирања учинака и робе, приходи од продаје средстава и други приходи.

IV. 2.6. *Корекциони елемент*

Корекциони елемент је вредносни израз (новчани износ) којим се умањује или увећава максимално одобрени приход у регулаторном периоду (t), за износ одступања оствареног прихода према годишњем финансијском извештају енергетског субјекта за $t-2$ регулаторни период од оправданог прихода за $t-2$ регулаторни период обрачунаог на начин утврђен овом методологијом а на основу остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода остварених у $t-2$ регулаторном периоду, односно у претходним регулаторним периодима за које корекција није извршена.

Корекциони елемент се обрачунава према следећој формули:

$$\text{KE}_t = (\text{ОППР}_{t-2} - \text{ОПР}_{t-2}) * (1 + \text{И}_{t-2})$$

где су:

- t – регулаторни период,
- KE_t – корекциони елемент у периоду t (у динарима),
- ОППР_{t-2} – оправдани приход по основу обављања енергетске делатности у периоду $t-2$, обрачунаог у складу са овом методологијом на основу остварених

- енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода (у динарима),
- ОП_{т-2} - остварени приход по основу обављања енергетске делатности у периоду т-2 (у динарима),
- И_{т-2} – индекс раста цена на мало у Републици Србији у периоду т-2, према објављеном податку органа надлежног за послове статистике (у %).

У случају из ст. 1. и 2. овог пододељка, корекциони елемент се не примењује приликом обрачуна максимално одобреног прихода за прва два регулаторна периода.

Ако енергетски субјект приликом подношења предлога акта о ценама располаже подацима о оствареним енергетским величинама и финансијским извештајима за т-1 регулаторни период, корекциони елемент се израчунава на основу података из т-1 регулаторног периода, односно претходних регулаторних периода за које корекција није извршена. У овом случају се корекциони елемент не примењује приликом обрачуна максимално одобреног прихода за први регулаторни период.

У случају да се регулисане цене нису примењивале од почетка првог регулаторног периода, корекциони елемент се обрачунава само за део првог регулаторног периода у коме су се регулисане цене примењивале, под условом да енергетски субјект располаже финансијским извештајима за део првог регулаторног периода у коме су се регулисане цене примењивале. Када енергетски субјект не располаже финансијским извештајима за део првог регулаторног периода у коме су се регулисане цене примењивале, остварени приход се обрачунава, у делу првог регулаторног периода у коме се нису примењивале регулисане цене, применом регулисаних цена.

Први регулаторни период у смислу овог пододељка је календарска година у којој су, у складу са Законом о енергетици, примењене цене тог енергетског субјекта за приступ и коришћење система (регулисане цене), одређене на начин утврђен овом методологијом.“

5. У одељку „IV. 3. **Управљање транспортним системом за природни гас**, уводни део мења се и гласи:

„Обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања делатности управљања транспортним системом за природни гас врши се применом следеће формуле:

$$\text{МОП}_t = \text{ОТ}_t + \text{А}_t + \text{ППЦК} * \text{РС}_t + \text{ТГ}_t - \text{ОП}_t + \text{КЕ}_t$$

где су:

- т – регулаторни период,
- МОП_т – максимално одобрени приход по основу обављања делатности управљања транспортним системом за природни гас у периоду т (у динарима),
- ОТ_т – оперативни трошкови у периоду т (у динарима),
- А_т – трошкови амортизације у периоду т (у динарима),
- ППЦК – стопа повраћаја на регулисана средства (у %),
- РС_т – регулисана средства у периоду т (у динарима),
- ТГ_т – трошкови за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса у периоду т (у динарима),
- ОП_т – остали приходи у периоду т (у динарима),
- КЕ_т – корекциони елемент у периоду т (у динарима).“

Пододељак IV. 3.1. Трошкови за надокнаду губитака мења се и гласи:

„IV. 3.1. Трошкови за надокнаду губитака

Висина трошкова за надокнаду губитака природног гаса у систему за транспорт се утврђује на основу следеће формуле:

$$ТГ_{\tau} = Г_{\tau} * ЦГ_{\tau}$$

где су:

- τ – регулаторни период,
- ТГ_τ – трошкови за надокнаду губитака у периоду τ (у динарима),
- Г_τ – количина природног гаса потребна за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса у периоду τ (у m³),
- ЦГ_τ – оправдана пондерисана просечна набавна цена природног гаса укључујући и све оправдане зависне трошкове набавке природног гаса за надокнаду губитака, у периоду τ (у динарима/m³).

Количина природног гаса потребног за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса у периоду τ се израчунава према следећој формули:

$$Г_{\tau} = КИ_{\tau} * СГ_{\tau} / (1 - СГ_{\tau})$$

где су:

- КИ_τ – количина природног гаса која се испоручује са система за транспорт природног гаса у периоду τ (у m³),
- СГ_τ – оправдана стопа губитака природног гаса у систему за транспорт природног гаса у периоду τ (у %).

Преузета количина природног гаса је једнака збиру количина природног гаса преузетих: из другог транспортног система, са домаћих гасних поља која су повезана на транспортни систем и из подземног складишта природног гаса.

Количина природног гаса која се испоручује са система за транспорт је збир количина које се испоручују: купцима чији су објекти повезани на систем за транспорт природног гаса, дистрибуцијама природног гаса повезаним на систем за транспорт природног гаса, произвођачу природног гаса, подземном складишту природног гаса, другом транспортном систему, за потребе транзита и количина за сопствене потребе транспортног система.

Оправдана стопа губитака природног гаса у систему за транспорт природног гаса у периоду τ, одређује се на основу: остварених стопа губитака природног гаса у претходне три године, анализе стања система, упоредне анализе остварених стопа губитака енергетских субјеката који обављају исту делатност у земљи и окружењу (*benchmarking*), плана смањења губитака и резултата реализованих мера за њихово смањење, с тим да не може бити већа од остварене стопе губитака у периоду τ-1(у %).

Остварена годишња стопа губитака природног гаса се израчунава на основу остварених годишњих количина, дељењем разлике преузетих и испоручених количина природног гаса са преузетом количином природног гаса.“

У пододељку IV. 3.2. *Значење осталих елемената формуле у ставу 1. речи: „а укључују трошкове по основу куповине природног гаса за потребе балансирања система за транспорт“, бришу се.*

6. У поглављу VI. РЕГУЛАТОРНИ ПЕРИОД, у ставу 2. на крају брише се тачка и додају речи: „(календарска година). Документација и подаци на основу којих се одређује максимално одобрени приход енергетског субјекта достављају се Агенцији за енергетику Републике Србије, по правилу, 45 дана пре подношења предлога акта о ценама на мишљење.“

7. Ова одлука се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењиваће се од 1. јануара 2009. године.

Број: 703/2008-Д-1/5
У Београду, 16. децембра 2008. године

Савет Агенције за енергетику Републике Србије

Председник Савета

Љубо Маћић